

## Van boter naar frikandel

Steeds rommeliger en vervallen staat op de hoek van Steegstraat en Kapelkesweg een gebouw, bekend als Beckers Frikandel.

We vergeten bijna, dat dit ruim honderdjarig gebouw ook zuivelfabriek en sportcentrum was. Ooit zullen er appartementen en patiowoningen komen, misschien wel met in de naam een herinnering aan de geschiedenis van dit pand.

### De Coöperatieve Stoomzuivelfabriek St. Nicolaas G.A. Meijel

In 1907 had Meijel vier kleine zuivelfabrieken of 'werkplaatsen voor boterbereiding', gelegen op de Mortel, in de Molenstraat, op de Donk en op de Stoep. Daar brachten de Meijelse boeren hun melk heen om er boter of consumptiemelk van te laten maken. Veel gemakkelijker dan dat karnen thuis. Burgemeester Jan Truijen had in 1892 met Lambert van Rijt de 'coöperatieve zuivelfabriek Op de Mortel' gesticht, een van de eerste in Zuid-Nederland.

Maar Truijen zag na 1900 ook dat die kleine fabriekjes het ieder voor zich te zwaar hadden zonder macht in de markt en zonder goede koelingen.

Hij kreeg de Meijelse boeren zover dat ze samen op 7 april 1908 de grote Coöperatieve Stoomzuivelfabriek St. Nicolaas G.A. oprichtten onder voorzitterschap van 'Goorde Perre Fried' ofwel Godfried Rooijackers. De fabriek werd gebouwd op een stuk grond van burgemeester Truijen



aan de Kleine Steeg, nu Steegstraat. Kapelaan Pieter Baeten zorgde op 8 december 1908 voor de inzegening. Twee dagen later werd de eerste melk aangeleverd voor verwerking. De eerste directeur was G. Wintermans, die al op 1 mei 1911 werd opgevolgd door P.G.H. van den Beuken, directeur tot zijn dood in 1945.

Tijdens de bijeenkomst van 8 december 1908 werd ook de kerk bedacht. Die prachtige Meijelse kerk uit 1904 had nog maar een 'schrane bemeubeling' en daarom besloten de leden van de zuivelfabriek de opbrengst van de spoeling af te staan voor de aanschaf van betere meubels in de kerk.

*Vanaf de Hoek is in 1920 links de zuivelfabriek aan de Steegstraat te zien.*

De Meijelse zuivelfabriek beleefde bloeitijden met eerste prijzen bij landelijke boterkeuringen maar ook met de aanvoer en verwerking van melk. In de eerste vijftig jaar werd 52.567.000 kg (meer dan 52 miljoen kg) melk aangevoerd door de boeren en daaruit werd 2.025.000 kg (meer dan 2 miljoen kg) boter geproduceerd onder leiding van botermaker H. Geurtjens. Er waren in die periode meer dan 300 leden, Meijelse boeren die melk leverden.



Vanuit de zuivelfabriek werd ook consumptiemelk aan huis bezorgd. Dat gebeurde vanaf 1 december 1923 met een hondenkar waarop de melkkruiken stonden. Men kon naar behoefte een melkkan laten vullen, er waren nog geen flessen of pakken. Op de foto wandelt melkventer Jefke Knapen in 1934 door de Dorpsstraat-Kalisstraat met het 'melkkaarske' dat door een hond getrokken wordt. Over de kruiken zijn 'witte wollen mutsen' getrokken als bescherming tegen de warme zon.



*De zuivelfabriek nog zonder directeurswoning*

## **Naar Campina**

Na de oorlog volgde Frits van den Beuken zijn vader als directeur op en hij zorgde voor een nieuwe bloeiperiode en landelijke bekendheid door moderne installaties, elektriciteit in plaats van stoom en de plaatsing van de Silkeborg-vacuüm karn, de eerste in Zuid-Nederland. Na 1950 werd per jaar gemiddeld drie miljoen liter melk verwerkt, komend van ruim 1000 Meijelse melkkoeien.

Het ging prima met de Meijelse fabriek, maar in 1947 gingen veel zuivelfabrieken rond Eindhoven samenwerken. Daaruit ontstond Zuivelvereniging 'De Kempen', met 'Campina' als bedrijfsnaam. De verhoudingsgewijs kleine bedrijven als de Meijelse zuivelfabriek leverden wel goede producten, maar konden de concurrentie steeds moeilijker aan. Bij de grote fusie van 1964 kwamen bijna alle fabriekjes in Zuid-Nederland onder de vlag van 'DMV Campina', zodat er in 1967 een einde kwam aan het Meijelse bedrijf. Een flinke tegenvaller, want er werden in die tijd nogal wat Meijelse jongens en mannen werkloos door de mijnsluitingen.



*Op de hoek van Kapelkesweg en Steegstraat kun je nog zien hoe de woning van directeur Van den Beuken tegen de zuivelfabriek was aan gebouwd.*

Er is veel veranderd, want de zuivelfabriek werd Beckers Frikandel.

### **Toen kwam Beckers in Meijel**

Slagerszoon Jan Bekkers begon in 1959 in Deurne met het maken van kroketten en worst voor friteszaken en snackbars. Dat idee had hij overgenomen uit Amerika, waar de snackbars toen volop in ontwikkeling waren. Hij leverde prima producten tegen een goede prijs en kopers waren er in overvloed.

Toen kwam Jan Bekkers in contact met de heer Klaassen van De Fritesspecialist.

Die bracht hem op het idee om 'een worstje zonder vel' te maken. Dat werd de frikandel. Die werd eerst in goede vorm gebracht in een blik van boterhammenworst en daarna in een stopbus uit de slagerij. Omdat de eerste frikandellen wat bleek van kleur waren werd er Buisman (gebrande suiker) aan toegevoegd. Die frikandel werd een doorslaand succes.



In Deurne had Bekkers onvoldoende ruimte, terwijl hij in Meijel de leegstaande zuivelfabriek Sit Nicolaas voor honderdduizend gulden kon kopen. Bouwkundig werd het pand aangepast, maar de bestaande koelruimtes waren prima te gebruiken. Op 24 april 1967 werd Beckers Meijel feestelijk geopend met Jan van den Eijnden (zwager van Jan Bekkers) als bedrijfsleider.

Voor Meijel was het bedrijf een welkome werkvoorziening na het sluiten van de mijnen. Er was in Meijel voldoende personeel. Vergeet niet, het was nog in de tijd dat bijna iedereen met de fiets naar het werk ging.



In de fabriek werd in de beginjaren dag en nacht gewerkt met zo'n dertig medewerkers, die dagelijks 75.000 frikandellen maakten. Dat liep snel op naar 4.500 dozen met elk 40 frikandellen ofwel 180.000 stuks per dag. Het aantal personeelsleden in Meijel groeide naar 132 mannen en vrouwen met een productie van 22.000 dozen per dag. Witte schorten, witte overalls en witte petten voor de hygiëne.

In 1972 werd Beckers Meijel overgenomen door het Engelse Lyons en in 1978 door Allied Breweries.

De Engelse eigenaars hebben niet op tijd nieuwe machines en apparatuur laten installeren, waardoor de concurrentie later enorm moeilijk werd. Er kwam door andere Nederlandse bedrijven een te grote hoeveelheid snacks op de markt.

Bovendien kreeg Beckers Meijel op 4 februari 1882 een geduchte knauw, toen in een televisieprogramma werd gemeld, dat er uiers van koeien en ander minderwaardig vlees in de frikandellen gestopt werd.

Om te laten zien dat de werknemers achter het bedrijf en hun producten stonden, hebben ze zelf het hele gebouw geschilderd.

In 1993 sloot Beckers Meijel zich aan bij BolsWessanen waarvan Favory de snackdivisie is. Concentratie van bedrijven betekende in 1997 net als in 1967 sluiting van de Meijelse fabriek, want de productie van Favory zou in een ultramoderne fabriek in Bocholt gaan plaatsvinden. In april 1997 haalde de fabriek nog een record: er werden in die maand 1.250.000 kilo producten afgeleverd, een-en-eenkwart miljoen kilo!

Beckers Meijel Frikandel werd 30 jaar, maar liet een goede indruk achter door de betrokkenheid bij de gemeenschap. Naast de goed geregelde werkgelegenheid bood het bedrijf aan nagenoeg alle verenigingen medewerking bij sponsoring en vooral dozen vol frikandellen, snacks en bitterballen voor feestavonden.

### **Van My Way Sportcentrum**

Het leegstaande pand bood Hans van Herwijnen de kans een sportcentrum te beginnen 'My Way'. In 2005 werd dat overgeplaatst naar het nieuwe My Way Sportcentrum aan de Banmolen in Meijel.



En daarna stond het pand te schreeuwen om gesloopt te worden. Het wil geen illegale of wietेरige activiteiten meer in zijn honderdjarig binnenste. Men wil de troosteloosheid vervangen door nieuwbouw en zoekt daarbij naar bewoners en een mooie naam.

*Henk*